

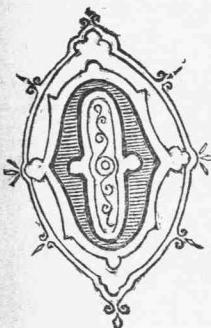
συνάδελφοί του ἀπὸ τοῦ μέλλοντος ἀρχηγοῦ τοῦ Ναυτικοῦ τοῦ βασιλόπαιδος Γεωρ-
γίου μέχρι τοῦ νεαρωτέρου δοκίμου τὸν ἐθρήνησαν, οἱ δὲ μαθήται του ὀλολύζον-
τες ἀπέθεσαν τὸν φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης των ἐπὶ τοῦ φερέτρου του. Πολυπλη-
θεῖς στέφανοι ἔκάλυψαν τὴν σορόν του, ὅ,τι διαπρεπέστερον ἔχει ἡ κοινω-
νία τῆς πρωτευούσης περιλύπως συνωθεῖτο ἐν τῇ ἐκφορᾷ καὶ κύματα πένθους συν-
εκλόνιζον τὸν οἶκον, ἕξ οὖ ἀπεσπάτο ἀνεπιστρεπτεῖ τὸ ἀγλάτισμα αὐτοῦ. Τὸ
Ναυτικόν, ὃς εἰνός, ἤγειτο ἐν τῇ ἐκδηλώσει τοῦ ἄλγους, ἐκπληροῦν οὕτω τὸ
ὕστατον χρέος πρὸς τὸ ἔειχον αὐτοῦ μέλος: ναυτικὴ δὲ φωνὴ ἐδόνησε τελευταία
τὴν ἥχῳ τοῦ τάφου, ὅστις ἐκλείσθη ἐν μέσῳ σπασμοῦ ὁδυνηρῶν συναισθημάτων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΒΕΛΛΙΝΗΣ

ΣΕΛΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

TOY

ΗΛΙΑ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

σοφὸς Γάλλος Grégoire ζητῶν ποτε παρὸ τῆς Γαλλικῆς Ἐθνοσυνελέσεως τὴν ἴδρυσιν τοῦ περιφήμου ἐν Παρίσιοις Bureau des Longitudes χάριν τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀνώψισεως τοῦ Γαλλικοῦ Ναυτικοῦ, ἀπέτεινε πρὸς αὐτὴν σὺν ἄλλοις καὶ τὰ ἔτη:

«Ἡ ἀκμὴν τὸν ἐμπορίον, ἡ ἀσφαλεία τῷ πλοῖῳ η-
μῶν σᾶς ἐνδιαφέρουν· δὲρ θέλετε ἡ ζωὴ τῷ ραντικῷ
μας ῥὰ ἤται ἐγκαταλείπειμενή εἰς κεῖχος ἀμάθῃ. Βε-
βαίως ἔχετε περιφοριμέρον τυράς ἀξιωματικός· ἀλλὰ
πρέπει ῥὰ αἰχήσητε τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, εἰς θέλητε ἴσχυ-
ρὸν ραντικόν. Πρέπει ῥὰ τοῦτο δύσκητε κανόνας ἀσφα-
λεῖς καὶ ἐφαρμοζόμερον εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις· πρέπει
ῥὰ ἰδόσητε σωματεῖον ἔχον ἕρον ῥὰ σπουδάζῃ τὰς κι-
νήσεις τῷ αστέρῳ, ῥὰ προλέγῃ αὐτὸν πολὺ πὺρ

ουμεῖσι καὶ ῥὰ ἐρδοῦλάη τὰ πλοῖα ἡμῶν δί βλωτῶ τῷ αὐτρογούμικῳ οὐντόντῳ θάξαις ἔχωσιν ἀράγκην. Ἰδέτε τὶ ἐπράκαρον οἱ Ἀγγλοι "Οσορ δ' ἀφροδῆ εἰς τὰς δαπάνας, θὰ σᾶς ὑπερθυμίσασθε δι τὸ τοῦ αἰκονογυμκοῦ τὸ σκοπήμας δαπα-
ρᾶρ οημαίρει φείδεσθαι." — Σάντιμοι τοπίων λόγου τοῦ Grégoire ἐψή-

Καὶ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις κατόπιν τῶν ὥραιών τους λογών του Αἰγαίου
φίξει ἐπιβεβίωσις συγκινήσει καὶ μεγάλῳ ἔνθυμοισι μετρῷ τὴν ἰδρυσιν τοῦ Bureau
des Longitudes. Ἐκτοτε παραθλησοῦ πολλαῖς δεκαετηρίδεσ καὶ τὰ πράγματα ἐδι-
καιώσαν τοὺς λόγους τοῦ Γάλλου σοφοῦ. Τὸ Γαλλικὸν γεννητικὸν ἐν τῶν πρώτων
τοῦ κόσμου, ὑπὸ ἐπιφύλησιν ἐπιστημονικῆς μαρφώσεως τοῦ σώματος τῶν ἀξιωμα-
τικῶν του, κατέχει ἡδη ἀναγνωρίζητως τὴν πρώτην Βαθμίδα. τὸ δὲ Bureau des
Longitudes, οὗτον μέλη ὑπέχειν οἱ διαπρεπέστεροι τῶν σοφῶν τῆς Γαλλίας,
παρέσχεν εἰς αὐτὸν ἀναριθμήτους καὶ μεγίστας ὑπηρεσίας.

παρέσχεν εἰς αὐτὸν αναπλήρωμα τοῦ πάθους τοῦ οὐρανού, ἵνα τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τὸν ἀπεστημονικὸν κύρος τοῦ Grégoire ἐπέβαλεν επὶ τῆς Εὐνοσυνελέυσεως τῆς Γαλλίας, εἴχον τότε μεγάλην σπουδαιότητα, ἥδη τὰ πρόγ-
ματα τοσοῦδιδούσιν εἰς αὐτοὺς πολὺ μείζονα σημασίαν.

ματα προσώπουσαν εις ταύτην την θεωρίαν και ποικιλότερων προς
'Η Ναυτική' ἔχουσα βάσιν τὴν ἀστρονομικὴν ναυτιλίαν και ποικιλότερων προς
τὰ Μαθηματικά, τὴν Φυσικὴν και τὴν Μηχανικὴν συνδεόμενην, κατέστη ήδη κλά-
δος τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν. Τὰ δργανα αὐτῆς εἶναι ἐν γένει τῆς Μαθηματικῆς
προϊόντα, αἱ δὲ μέθοδοι τῶν δι' αὐτῶν γινομένων ἐργασιῶν ἐξηλθον ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ

τεμένους τῆς Ἐπιστήμης. Ἡ χρησιμοποίησις ἐν γένει τῶν ναυτικῶν ἐργαλείων ἀπαιτεῖ ἐπιστημονικὸν μόρφωσιν καὶ τελείαν περὶ τὸν χειρισμὸν αὐτῶν ἀσκησιν.

"Ανευ τῆς αστρονομικῆς ναυτιλίας ἡ χρῆσις τῆς πυξίδος μόνης εἶναι ἀτελῆς καὶ οὐχὶ σπανίως ἐπικίνδυνος. Ἡ εἰς τὴν πυξίδα ἐμπιστοσύνη κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ ἔχῃ περιωρισμένη. 'Ο ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυτικοῦ, εὐθὺς ὡς ἀπομακρυνθῇ τῆς ξηρᾶς, ὁφείλει νὰ δύναται ν' ἀναγινώσκῃ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ τὸ σημεῖον ἔνθα εὑρίσκεται καὶ νὰ χαράσσῃ ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ στοιχείου τὸν ἀκριβῆ δρόμον τοῦ τῇ βοηθείᾳ τοῦ ἔξαρτος, τοῦ χρονομέτρου καὶ τῶν ἀστρογραμμῶν πινάκων. "Ανευ αὐτῶν βαίνει τυχαίως καὶ κινδυνεύει ν' ἀποπλανηθῇ. Ἡ πυξίδες εἶναι τὸ πρόχειρον δργανὸν πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ὑπολογισμοῦ, τοὺς ἀστέρας δῆμας πρέπει νὰ συμβουλεύηται ὁ ναυτικὸς ὅπως ἐλέγχῃ τακτικῶς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ δρόμου του καὶ προχωρῇ ἀσφαλῶς.

"Οθεν ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυτικοῦ σήμερον πλὴν τοῦ ταλάντου τοῦ θαλαστινοῦ δέοντος συγχεντροῦ καὶ ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν οὐχὶ τυχαίαν καὶ ἀσκητιν περὶ τὴν χρῆσιν αὐτῆς ἀρκετὰ μεγάλην. Μόνη ἡ πείρα τῆς θαλασσῆς, καίτοι ἀπαραίτητος καὶ σπουδαία καθ' ἑαυτήν, πάντοτε δὲν ἀρκεῖ, χρειάζεται καὶ ἡ ἐπιστήμη, διποτὶς αἱ δύο δημοῦ ἀποτελέσωσι τὸν τέλειον ναυτικόν.

Τὸ Ἑλληνικὸν Ναυτικόν, διπερ περιβάλλει ἡ αἴγλη καὶ ἡ δόξα τόσων νικῶν καὶ τόσων τροπαίων τοῦ παρελθόντος, ἔσχε τὴν τύχην νὰ ἔχῃ καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους οὐ μόνον ἀρίστους ναύτας, οὐ μόνον πλήθος ἐμπείρων ἀξιωματικῶν ἐκ γενναίων καὶ ικανῶν θαλασσινῶν, ἀλλὰ καὶ τινας ἔξόχους τῆς ναυτικῆς ἐπιστημῆς μύστας, συγχεντροῦντας πλὴν τοῦ γνησίου θαλασσινοῦ ταλάντου καὶ βαθεῖαν ἐπιστημονικὴν παιδεύσιν. Ἀξιωματικοὶ ὡς ὁ Πολάσκας καὶ ὁ Κανελλόπουλος, ὃδύναντο νὰ τιμήσωσιν οἰονδήποτε Ναυτικόν.

Ἡ μόρφωσις δῆμως αὐτῶν, ἀς τὸ δημολογήσωμεν, εἶναι ἀποτέλεσμα ἰδιοφυίας καὶ ἔκτακτου συγχυρίας περιστάσεων ἡ σπουδῆς ἐν τῇ ἔνηῃ· δὲν ἐπήγασεν ἐκ τῆς κανονικῆς τῶν ἡμετέρων πραγμάτων καταστάσεως· δὲν ἀνεπτύχθη ἐν τῇ ναυτικῇ ἡμῶν ἀτμοσφαίρᾳ. "Ελείπε πρὸς τοῦτο τὸ ἀναγκαῖον φυτώριον· τὸ Ναυτικόν μας, εἰς δὲν ἔχομεν ἀναθέσει τοὺς εὐγενεστέρους ἡμῶν πόθους, καὶ διπερ φέρει ὑπερηφάνως τὰ ὄνειρα καὶ τὰς ἐπίδαις ὀλοκλήρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐστερεῖτο τῆς συστηματικῆς Σχολῆς του, ἐστερεῖτο τῆς πηγῆς ταύτης νέου καὶ ὑγιοῦς αἵματος, νέων δυνάμεων βελτιώσεως, ἐνισχύσεως καὶ ακμῆς. "Αλλὰ noblesse oblige

"Ἡ ἔλειψις ἡτοι σπουδῆς καὶ ἔπειρε παντὶ τρόπῳ νὰ ἔκλειψῃ· ἡ ἴδρυσις τῆς Ναυτικῆς Σχολῆς ἐπεβάλλετο ὑπὸ ὑψίστων λόγων ἔθνικῆς σημασίας.

Τὸ ἔργον δῆμως ἡτοι δύσκολον ἄνευ εἰδίκοτήτων, ἄνευ καθηγητῶν, ἄνευ βιβλίων, ἄνευ προγραμμάτων, ἄνευ δραγμούσιου, ἄνευ τῶν μυρίων τέλος μικρῶν καὶ μεγάλων ἀναγκαίων πρὸς κανονικὴν λειτουργίαν τοιούτου ιδρύματος στοιχείων, τίς θὰ ἐτόλμη ν' ἀναλάβῃ τὴν ἴδρυσιν αὐτῆς;

Καὶ δῆμως ἄνευ δλῶν αὐτῶν καὶ μὲ τὴν ἀντίδρασιν τῶν πανταχοῦ καὶ πάντοτε δυστυχῶς εὑρίσκομένων ἐτοίμων πρὸς τοῦτο, ἀνελάμβανε καὶ ἐπετύχανεν ὁ Κανελλόπουλος νὰ δημιουργήσῃ ἐκ τοῦ μηδενὸς τὴν Ναυτικὴν Σχολήν.

"Ἡ ἴδρυσις αὐτῇ ὑπὸ τοιούτους δρους ὑπερβαίνει τὰς κοινὰς δυνάμεις. Ἐχρειάζετο ἡ εὐφύΐα, ἡ δραστηριότης, ἡ ἀκαταπόνητος φιλοπονία, ἡ ἐπιστημονικὴ μόρφωσις, ἡ περὶ τὴν ἔκλογήν τῶν προσώπων ικανότης καὶ ἐν γένει ὁ χαρακτήρας, ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία τοῦ Κανελλόπουλου ἵνα ἐπιτύχῃ.

Αὐτὸς διοργανωτής, αὐτὸς διοικητής, αὐτὸς διευθυντής τῶν σπουδῶν, αὐτὸς καθηγητής καὶ συγγραφεὺς πολλῶν συγχρόνων καὶ ποικίλης ὥλης μαθημάτων, αὐτὸς κανονίζων τὰ προγράμματα καὶ τὰ μαθήματα τῶν μὴ εἰδίκων καθηγητῶν, αὐτὸς πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἡ ψυχή, ὁ νοῦς καὶ αἱ χεῖρες τοῦ δλού ἔργου.

"Οσοι δὲν διωργάνωσάν τι ἐν Ἑλλάδι, δοῖοι δὲν ἐδοκίμασαν νὰ δημιουργήσωσι τι ἐν αὐτῇ, ἔκεινοι ἀγνοοῦνται δυσκόλως θὰ ἐννοήσουν τὰς δυσχερείας, τὰς πικρίας καὶ τὰς ἀπογοητεύσεις, αἵτινες ἀπαντῶνται εἰς τὰ τοιούτης φύσεως ἔργα. Μόνοι οἱ ἐκτελέσαντες παρόμοια ἔργα καὶ προσχρούσαντες εἰς τὰς μυρίας παρ' ἡμῖν ἐλείψεις δύνανται νὰ ἐκτιμήσωσι δεόντως τὴν ικανότητα, ἦν ἐπέδειξε

καὶ τὸν βαθμὸν τῆς εὐγνωμοσύνης, ἡς εἶναι διὰ τοῦτο ἄξιος ἔκεῖνος, διὸ τόσῳ προώρως ἐν μέσῳ εἰλικρινῶν καὶ ἀφόβων δαχρύων ἐκήδευσε κατὰ τὸ ἔτος 1894 τὸ Ἑλληνικὸν Ναυτικόν.

Ἡ ικανότης τοῦ Κανελλοπούλου βεβαίως δὲν ἔξητλήθη εἰς μόνην τὴν διοργάνωσιν τῆς Ναυτικῆς Σχολῆς· τὸ ἔργον του δὲν περιορίζεται ἐν αὐτῇ καὶ μόνῃ· Ἡ μακρὰ σειρὰ τῶν ναυτικῶν, διδαχτικῶν καὶ λοιπῶν ἔργων του ἔναι εὐγνωμότερος τος μάρτυς τῆς εὐρείας μορφώσεως καὶ τῆς σπανίας ικανότητος αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ Ναυτικὴ Σχολὴ ἀποτελεῖ τὴν κορωνίδα τοῦ δόλου ἔργου του. Δι' αὐτῆς ἔσπειρε τὸν σπόρον τῆς ἐπιστήμης καὶ ἀφῆκεν ὅπισθεν αὐτοῦ πηγὴν δυνάμεως καὶ ἀναπτύξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ.

Τὸ σμῆνος τῶν νεαρῶν ἀξιωματικῶν, οἵτινες μέχρι τοῦδε ἔξηλθον ἐκ τῆς ἡμετέρας Ναυτικῆς Σχολῆς, καὶ εἰς τὴν ικανότητα τῶν δόπιων δικαίων στηρίζομεν τόσας ἀλπίδας διὰ τὸ μέλλον, ἀποτελεῖ τὸν ὀραιότερον τίτλον τοῦ Κανελλοπούλου, τὸν στέφανον τῆς ἐπιτυχίας τῶν ἀγώνων καὶ τῶν μόχθων αὐτοῦ.

Ἐκεῖ, ἐντὸς τῶν αἰθουσῶν τῆς Σχολῆς ταύτης, ἦν τόσῳ ἐπιτυχῶς ἴδρυσε καὶ μετὰ τόσου ζήλου ἐν μέσῳ ἀληθοῦς λατρείας τῶν μαθητῶν του ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν διώχησεν, ἔκει δέον νὰ γραφῇ χρυσοῖς γράμμασι τὸ ὄνομα τοῦ Κανελλοπούλου.

Οκτώβριος 1894.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥ

ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΙΣΤΙΟΔΙΚΡΟΤΟΥ «ΝΑΥΑΡΙΝΟΥ»

ΥΠΟ

ΗΛΙΑ Φ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ὑποπλοιάρχου τοῦ B. Ναυτικοῦ

Ἐπιβάντος τὴν 29 Ἰουλίου 1876, ἀποβάντος τὴν 21 Αὔγουστου 1877

περὶ τὴν γῆν περίπλους τοῦ «Ναυαρίνου», ἀρξάμενος μετὰ μεσημβρίαν τῆς 4ης Αύγουστου 1876 ἐκ τοῦ ὅρμου τοῦ Ρόσεφροτ (ile d'Aix), ἐπερστώθη τὴν πρωῒ τῆς 25 Ἰουλίου 1877, καθ' ἥν ἡγκυροβολοῦμεν ἐν τῷ ὅρμῳ τῆς Βρέστης· συνετελέσθη δηλονότι ἐν ἀπολύτως θεωρουμένῳ χρονικῷ διαστήματι 356 σχεδὸν ἡμερῶν χρόνου πολιτικοῦ. Προστιθεμένης ὅμως καὶ μιᾶς ἔτι ἡμέρας, καθ' ἥν ἐπὶ πλέον εἰδομεν ἀνατέλλοντα καὶ δύοντα τὸν ἥλιον, πρὸς αὐτὸν ἀκαταπαύστως βαίνοντες, ἀποτελοῦνται 357 σχεδὸν ἡμέραι πο-